Stuk **2109** (2003-2004) – Nr. 1

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2003-2004

10 februari 2004

VOORSTEL VAN DECREET

**– van de heren Luc Van den Brande, Freddy Sarens,
Jan Laurys en Eddy Schuermans –**

houdende de in-, uit- en doorvoer van wapens, munitie en speciaal voor militair gebruik of voor ordehandhaving dienstig materiaal en daaraan verbonden technologie

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

De regionalisering van de wapenuitvoer door de bijzondere wet van 12 augustus 2003 werd niet ingegeven door de bekommernis om tot een beter bestuur te komen door ruimere en meer homogene bevoegdheidspakketten voor Vlaanderen. De regionalisering was integendeel louter ingegeven door Franstalige partijpolitieke motieven. Het wetsontwerp dat tot die bijzondere wet heeft geleid, heeft trouwens ook heel wat juridisch-technische kritiek gekregen van de Raad van State. Daarbij werd door de Raad van State onder andere gewezen op de samenhang met het buitenlandse beleid, meer bepaald wat betreft conflictpreventie, en de noodzaak om die samenhang te garanderen.

Aan de wetten van 25 en 26 maart 2003 die de wet van 5 augustus 1991 betreffende de in-, uit- en doorvoer van wapens wijzigden, werden een zeer ruime bespreking en een lange reeks hoorzittingen gewijd. Er werd daarbij terecht gestreefd naar een gezond en goed evenwicht tussen economische belangen en ethische principes. De opneming van de EU-gedragscode in de Belgische wetgeving en de versterking van de parlementaire controle werden als de voornaamste verbeteringen beschouwd van de nieuwe wet. De nieuwe wet werd op de eerste evaluatieconferentie betreffende de lichte wapens in New York van 7 tot en met 11 juli 2003 trouwens bestempeld als een modelwet.

Dit voorstel van decreet heeft tot doel om die algemene regeling, die met ruime instemming op federaal niveau werd uitgewerkt, over te nemen. We voeren evenwel één nieuw element in, met name de oprichting van een Adviescomité voor Wapenuitvoer, waarbij verschillende gespecialiseerde ambtenaren vanuit het beleidsdomein Buitenlands Beleid en Internationale Samenwerking en experts samen de dossiers onderzoeken met het oog op een gemeenschappelijk advies aan de Vlaamse regering. Op die manier willen we de betrokkenheid realiseren van de academische wereld en de NGO's op het vlak van mensenrechten en conflictpreventie. Dat is ons inziens noodzakelijk wegens de onmiskenbare knowhow waarover het middenveld en de academische wereld terzake beschikken.

In ons voorstel telt het Adviescomité vijftien leden, waarbij er een evenwichtige verdeling is tussen gespecialiseerde ambtenaren, vertegenwoordigers van NGO's en academici.

Luc VAN DEN BRANDE
Freddy SARENS
Jan LAURYS
Eddy SCHUERMANS

VOORSTEL VAN DECREET

HOOFDSTUK I

Definities

Artikel 1

Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Artikel 2

In dit decreet wordt verstaan onder :

1° invoer, uitvoer en doorvoer : de verrichtingen die als zodanig beschouwd worden voor de toepassing van de douanewetgeving ;

2° wapens, munitie en speciaal voor militair gebruik of voor ordehandhaving dienstig materieel en daaraan verbonden technologie : al hetgeen als zodanig wordt beschouwd met toepassing van een lijst die door de Vlaamse regering wordt vastgesteld.

HOOFDSTUK II

In-, uit- en doorvoer van wapens , munitie en speciaal voor militair gebruik of voor ordehandhaving dienstig materieel en daaraan verbonden technologie

Artikel 3

De Vlaamse regering stelt de lijst vast van de wapens, de munitie en het speciaal voor militair gebruik of voor ordehandhaving dienstig materiaal en de daaraan verbonden technologie, waarvan de in-, uit- en doorvoer verboden zijn.

De Vlaamse regering bepaalt voor de in-, uit- en doorvoer van de overige wapens en munitie en het overige speciaal voor militair gebruik of voor ordehandhaving dienstig materieel en daaraan verbonden technologie, een stelsel van vergunningen.

Artikel 4

§ 1. De Vlaamse regering bepaalt de algemene toekennings- en gebruiksvoorwaarden van de vergunningen en de bijzondere voorwaarden inzake nietwederinvoer, vervoer en eindbestemming voor de in-, uit- en doorvoer van wapens, munitie en speciaal voor militair gebruik of voor ordehandhaving dienstig materiaal en daaraan verbonden technologie.

Voorafgaand aan de toekenning van de vergunningen wint de Vlaamse regering het advies in van het Adviescomité voor Wapenuitvoer.

§ 2. Er wordt een Adviescomité voor Wapenuitvoer opgericht, bestaande uit vijftien leden met een bijzondere deskundigheid inzake aangelegenheden van mensenrechten en internationale conflictpreventie.

De leden worden benoemd door de Vlaamse regering voor een hernieuwbare termijn van vier jaar, volgens de volgende verdeling :

1° vijf gespecialiseerde ambtenaren vanuit het beleidsdomein Buitenlands Beleid en Internationale Samenwerking ;

2° vijf leden met een academische achtergrond ;

3° vijf leden voorgedragen door een niet-gouvernementele organisatie met bijzondere ervaringsdeskundigheid inzake mensenrechten en/of conflictpreventie.

De minister, bevoegd voor het verlenen van de vergunningen of diens vertegenwoordiger, en de minister bevoegd voor buitenlands beleid of diens vertegenwoordiger, hebben zitting in het Comité met raadgevende stem.

Artikel 5

§ 1. Elke aanvraag tot het verkrijgen van een uitvoer- of doorvoervergunning wordt verworpen indien :

1° de verlening strijdig is met de Gedragscode van de Europese Unie op het gebied van de uitvoer van wapens ;

2° de verlening ervan strijdig is met de internationale verplichtingen van België en zijn verbintenissen om wapenembargo's van de Verenigde

Naties, van de Organisatie voor de Veiligheid en de Samenwerking in Europa en van de Europese Unie te doen naleven ;

3° de nationale veiligheid van de lidstaten van de Europese Unie, van de gebieden waarvan een van de lidstaten de buitenlandse betrekkingen behartigt, alsmede van bevriende landen of bondgenoten in het gedrang komt ;

4° er voldoende aanwijzingen bestaan dat in het land van bestemming :

a) de uitvoer of doorvoer bijdraagt tot een klaarblijkelijke schending van de mensenrechten, er een duidelijk risico bestaat dat de beoogde uitvoer gebruikt wordt voor binnenlandse onderdrukking of waar vaststaat dat kindsoldaten ingezet worden in het geregeld leger. Er wordt zeer zorgvuldig te werk gegaan wanneer per geval en rekening houdend met de aard van het materieel, vergunningen worden afgegeven voor landen waar door de terzake bevoegde instanties van de Verenigde Naties, de Raad van Europa of de Europese Unie, ernstige schendingen van de mensenrechten zijn geconstateerd ;

b) de uitvoer gewapende conflicten uitlokt of verlengt, bestaande spanningen of conflicten in het land van eindbestemming verergert, of in geval van burgeroorlog in het betrokken land. Daarbij wordt nagegaan wat de aard is van de spanningen, het conflict of de burgeroorlog en de verantwoordelijken ervoor, zodat voldoende steun kan worden verleend aan democratische regimes van wie het bestaan bedreigd wordt ;

c) de uitvoer bijdraag tot een duidelijk risico dat het ontvangende land het bedoelde materieel voor agressie jegens een ander land gebruikt of er territoriale aanspraken kracht mee wil bijzetten ;

d) het terrorisme en de internationaal georganiseerde criminaliteit wordt gesteund of aangemoedigd ;

e) ernstig gevaar bestaat voor afwending binnen het land, of het land bewezen heeft de clausule van niet-wederuitvoer niet na te leven.

§ 2. Er wordt rekening gehouden met de technische en economische capaciteit van het ontvangende land, de legitieme behoeften van een land inzake veiligheid en defensie en de wenselijkheid daaraan te voldoen met een zo gering mogelijke aanwending van menselijk en economisch potentieel voor bewapening.

Artikel 6

De Vlaamse regering verspreidt langs diplomatieke weg details over vergunningen die geweigerd worden op grond van de gedragscode van de Europese Unie betreffende wapenuitvoer voor militair materieel en licht daarbij toe waarom de vergunning is geweigerd. Voor de mededeling van de details wordt gebruik gemaakt van het model in bijlage A van de Europese gedragscode.

Alvorens een vergunning wordt verleend voor een transactie die vergelijkbaar is met een transactie waarvoor de vergunning de afgelopen drie jaar door een of meer andere EU-lidstaten geweigerd is om een van de redenen, vermeld in artikel 5 van dit decreet en waarvoor de betrokken lidstaat of lidstaten een officiële mededeling hebben verschaft, worden de lidstaat of lidstaten die de vergunning hebben geweigerd, geraadpleegd. Wordt na raadpleging besloten toch een vergunning te verlenen, dan worden eerst die EU-lidstaat of lidstaten van de oorspronkelijke weigering of weigeringen op de hoogte gebracht en wordt een gedetailleerde motivering gegeven. De weigeringen en raadplegingen blijven vertrouwelijk.

Artikel 7

De Vlaamse regering kan het indienen van de aanvragen of het afgeven van de vergunningsformulieren, bedoeld in dit hoofdstuk, laten afhangen van het betalen van een administratieve vergoeding.

Artikel 8

Onverminderd de algemene voorwaarden die zij vaststelt, kan de Vlaamse regering uiterlijk op het ogenblik van de afgifte van de vergunningen, bedoeld in dit hoofdstuk, inzake de toekenning en het gebruik van de vergunningen bijzondere voorwaarden opleggen, ofwel via een verordening, ofwel via een onderrichting voor de diensten, belast met het afgeven van de vergunningen.

Artikel 9

Wanneer bijzondere omstandigheden dat wettigen, kan de Vlaamse regering, bij gemotiveerd besluit, de geldigheid van lopende vergunningen, bedoeld in dit hoofdstuk, schorsen of de intrekking ervan bevelen.

Indien uitzonderlijke omstandigheden dringende maatregelen vereisen, kan de Vlaamse regering evenwel de geldigheid van de lopende vergunningen, bedoeld in dit hoofdstuk, voor een periode van maximaal zestig dagen schorsen via onderrichtingen aan de diensten, belast met het afgeven van de vergunningen.

De besluiten, genomen met toepassing van dit artikel, alsook de onderrichtingen, bedoeld in het tweede lid, kunnen bijzondere maatregelen bevatten, met name voor de goederen in aanmaak of onderweg zijnde goederen.

Artikel 10

De overtredingen en pogingen tot overtreding van de bepalingen van dit hoofdstuk en van de uitvoeringsbepalingen ervan worden bestraft overeenkomstig artikel 231, 249 tot en met 253 en 263 tot en met 284 van de algemene wet inzake douane en accijnzen.

De gevangenisstraf bedraagt echter ten hoogste vijf jaar en de boete vijfentwintig tot vijfentwintigduizend euro. Bij herhaling worden die straffen verdubbeld.

Met poging tot overtreding als bedoeld in het eerste lid wordt gelijkgesteld : het verzenden, vervoeren of voorhanden hebben van wapens, munitie en speciaal voor militair gebruik of voor ordehandhaving dienstig materiaal en daaraan verbonden technologie met het kennelijke doel ze in, uit of door te voeren onder omstandigheden die strijdig zijn met de bepalingen, uitgevaardigd krachtens dit hoofdstuk.

Artikel 11

De in-, uit- of doorvoervergunning kan voor een periode van een maand tot zes maanden worden geweigerd aan iedere natuurlijke persoon of rechtspersoon die :

1° zonder geldige vergunning wapens, munitie of speciaal voor militair gebruik of voor ordehandhaving dienstig materieel en daaraan verbonden technologie, in-, uit- of doorvoert of tracht in, uit of door te voeren ;

2° wapens, munitie of speciaal voor militair gebruik of voor ordehandhaving dienstig materieel en daaraan verbonden technologie, waarvan de in-, uit- en doorvoer verboden worden door het decreet en de uitvoeringsbesluiten daarvan, in-, uit- en doorvoert of tracht in, uit of door te voeren ;

3° zich heeft geleend tot of heeft medegewerkt aan een ombuiging van het handelsverkeer in wapens, munitie of speciaal voor militair gebruik of voor ordehandhaving dienstig materieel en daaraan verbonden technologie in overtreding van de maatregelen, genomen met toepassing van artikel 5 ;

4° onjuiste of onvolledige inlichtingen verstrekt heeft met het oog op het verkrijgen van in-, uit- of doorvoervergunningen voor wapens, munitie of speciaal voor militair gebruik of voor ordehandhaving dienstig materieel en daaraan verbonden technologie ;

5° zich onthoudt van het verstrekken van inlichtingen en documenten of de inlichtingen, bedoeld in artikel 13, of de documenten in een onjuiste of onvolledige vorm verstrekt.

HOOFDSTUK III

Diverse bepalingen

Artikel 12

De krediet- en verzekeringsinstellingen kunnen alleen definitief deel hebben aan een transactie inzake in-, uit of doorvoer van wapens, munitie of speciaal voor militair gebruik of voor ordehandhaving dienstig materieel, onder de opschortende voorwaarde dat de begunstigde van het krediet of van de verzekering een geldige vergunning heeft gekregen voor in-, uit- of doorvoer, op het ogenblik dat zijn contract definitief geworden is en er een begin van uitvoering aan moet worden gegeven.

Artikel 13

Iedere in-, uit- of doorvoerder, alsook de leden van zijn personeel, de krediet- of verzekeringsinstellingen, alsook de leden van hun personeel en alle andere personen die, rechtstreeks of zijdelings, betrokken zijn of zouden kunnen zijn bij de in-, uit- of doorvoer van wapens, van munitie en van speciaal voor militair gebruik of voor ordehandhaving dienstig materieel en van daaraan verbonden technologie, zijn verplicht om, op verzoek van de bevoegde autoriteiten, alle inlichtingen te verstrekken en inzage te verlenen van documenten, correspondentie en alle andere stukken, in welke vorm ook, waardoor kan worden nagegaan of de bepalingen, vastgesteld krachtens dit decreet, zijn nageleefd. De ingewonnen inlichtingen mogen alleen met dat doel worden gebruikt.

Artikel 14

§ 1. De Vlaamse regering brengt ieder jaar verslag uit aan het Vlaams Parlement over de toepassing van dit decreet. Dat verslag bevat onder meer de volgende elementen :

– de ontwikkeling van de export ;

– een analyse van de wereldhandel en de Europese handel in wapens ;

– de gegevens over de Vlaamse uitvoer, invoer en doorvoer ;

– de bijzondere problemen die zijn gerezen ;

– de eventuele wijzigingen van de reglementering en de procedures in België ;

– de internationale en Europese initiatieven ;

– de toepassing van de Europese gedragscode.

In het jaarverslag wordt een apart hoofdstuk gewijd aan de uitvoer van materieel en technologie die de uitbouw van een productiecapaciteit voor wapens, munitie en speciaal voor militair gebruik of voor ordehandhaving dienstig materieel in het land van bestemming ten doel hebben.

In het jaarverslag wordt een afzonderlijk hoofdstuk gewijd aan de voortgangsbewaking van de naleving van de bepalingen van dit decreet omtrent de afwending binnen het land van bestemming en de naleving van de bijzondere voorwaarden inzake niet-wederuitvoer.

§ 2. De Vlaamse regering brengt daarenboven zesmaandelijks verslag uit over de verstrekte en geweigerde vergunningen voor de goederen die onder dit decreet vallen, met per land het totale bedrag en het aantal vergunningen ingedeeld per categorie van bestemmeling en per categorie van materieel. In dat zesmaandelijkse verslag wordt apart melding gemaakt van de afgifte en de weigering van vergunningen voor de uitvoer van materieel en technologie die de uitbouw van een productiecapaciteit voor wapens, munitie en speciaal voor militair gebruik of voor ordehandhaving dienstig materieel in het land van bestemming ten doel hebben.

§ 3. Onverminderd de hierboven vermelde bepalingen, wordt erover gewaakt dat er geen informatie wordt meegedeeld waardoor de ondernemingen schade wordt berokkend.

Luc VAN DEN BRANDE

Freddy SARENS

Jan LAURYS

Eddy SCHUERMANS